

Stanje djelatnosti maziva u SAD-u

Dobavljači industrijskih maziva su tijekom 2005. bili izloženi velikom porastu troškova sirovina, prema financijskim izvješćima koja su dvije tvrtke objavile između 20. i 24. veljače 2006. Tvrtka Quaker Chemical Corp. je objavila pad neto dobiti u 2005. za 81 % u odnosu na 2004. zbog porasta troškova i prodaje manje povoljnog miksa proizvoda. U međuvremenu, tvrtka Milacron je izjavila da je loš rezultat poslovanja u segmentu proizvoda za industriju u osnovi već duže vrijeme nepromijenjen uglavnom zbog istih razloga kao kod tvrtke Quaker Chemical Corp. Tvrtka Quaker Chemical Corp. je u veljači 2006. objavila prošlogodišnju ostvarenu neto dobit od \$ 1.7 milijuna, što je mnogo manje u usporedbi s \$ 9 milijuna ostvarene neto dobiti u 2004. godini. Prihodi od prodaje su narasli za 6 % na \$ 424 milijuna. Do dvije trećine porasta je došlo zahvaljujući višim cijenama, a jedna trećina porasta je rezultat povoljnijeg valutnog tečaja. Količine prodaje su narasle u azijsko-pacifičkoj regiji, ali pale u Sjevernoj Americi i Europi.

Tvrtka Conshohocken, Pa. dobavlja specijalizirane kemijske proizvode i pruža usluge cjelovitog sustava održavanja i primjene s mazivima i srodnim proizvodima, uglavnom u čeličanama i automobilskoj industriji. Tvrtka je povećala cijene, ali ne dovoljno za održavanje koraka s rastom troškova sirovina, a uz to je neodgovarajući proizvodni program prema zahtjevima lokalnih tržišta, glavni uzrok smanjenja marži i zarade. Donja prihvatljiva granica prodajne cijene u odnosu na cijenu koštanja proizvoda je također zadobila udarac zbog zahtjeva za davanjem jednostruke naknade u iznosu od 10.3 milijuna USD zbog poreza za restrukturiranje, što je više nego neutraliziralo zaradu od 4.2 milijuna USD od prodaje nepokretne imovine. U 2006. godini se tvrtka susreće s izazovima sličnim onima koje je imala u 2005. Nastavlja s poslovanjem šireći svoj opseg i područje poslovanja, koncentrirajući se na razvoj tržišta u azijsko-pacifičkoj regiji, posebno u Kini, te očekuje da će navedene inicijative i kontinuirani trud da utvrdi cijene u suradnji s kupcima, omogućiti značajno poboljšanje bruto marži u 2006. Pretpostavka za to je stabilno stanje vezano uz rast troškova sirovina.

Predstavnici tvrtke Milacron su početkom 2006. izjavili kako je njihov segment industrijskih maziva i tekućina u 2005. ostvario zaradu od 9.1 milijuna USD, u odnosu na zarađenih 9.2 milijuna USD u 2004. godini. Prihodi od prodaje su porasli za 2,8 % na iznos od 112 milijuna USD. Rukovodstvo je izjavilo kako su poboljšana politika cijena i učinkovitost poslovanja nadoknadili udar povećanih troškova materijala, troškove mirovina i taksu slijedom poštivanja zakonskih odredbi.

Tvrtka Castrol uzburkala prodajne kanale

Tvrtka Castrol Industrial North America Inc. je nedavno izjavila kako planira reorganizirati distribucijske kanale u okviru plana za dodatno unapređenje poslovanja tvrtke i njezinog usmjeravanja na vlastite snage, tj. smanjit će broj

distributera koje koristi te broj industrija koje uslužuje direktnom prodajom. Tvrtka Castrol Industrial North America Inc. smještena je u Napervilleu, SAD, kao dio britanskog energetske giganta BP-a i jedna je od najvećih dobavljača industrijskih maziva i tekućina za obradu metala u SAD-u. Dužnosnici su izjavili da su tvrtkine distribucijski kanali zreli za reorganizaciju s obzirom na način na koji se poslovanje razvijalo tijekom zadnjih 15 godina. Tvrtka je kupila približno 10 tvrtki tijekom 15 godina te se trudila održati kanale distribucije koje je naslijedila. U nekim slučajevima, kupac koji kupuje preko distributera prošao bi bolje da kupuje direktno od Castrola, dok je u drugim slučajevima povoljnije za direktnog kupca da kupuje preko distributera.

Tvrtka Castrol Industrial North America traži od kupaca da kažu koju metodu preferiraju, ali ponekad je ishod uvjetovan industrijom u kojoj kupac djeluje. Tvrtka ističe tri industrije na koje se planira fokusirati: automobilska industrija, zrakoplovstvo te metaloprerađivačka industrija, tj. proizvodnja različitih strojeva i uređaja. Dodatno će se nastaviti s razvojem na području rudarstva, cementne industrije i u drvenoj industriji. S druge strane, tvrtka planira smanjiti svoje djelovanje u industrijskoj proizvodnji plastike. Svatko ima vlastite snage i slabosti, izjavio je dužnosnik Castrola, Kulkarni za Lube Report. Mi biramo one industrije gdje imamo ključnu prednost te kažemo da je to područje na koje se želimo usmjeriti. Na područjima gdje nemamo baš mnogo utjecaja ili nismo dominantni, pustit ćemo nekog drugog da opslužuje tržište umjesto da mi obmanjujemo ljude. Istovremeno je tvrtka Castrol identificirala malu mrežu distributera putem kojih će poslovati u budućnosti. Kulkarni je izjavio kako će prestrojavanje započeti tijekom prva dva kvartala 2006.godine. Tvrtka Castrol planira zadržati direktnu kontrolu nad pružanjem kompletnih usluga upravljanja poslovanja s kemikalijama, tj. mazivima i srodnim proizvodima (CMS).

Cijene motornih ulja opet rastu

Trgovci motornih ulja u SAD-u su u ožujku 2006. ponovno podigli cijene, navodeći kao razlog kontinuirani rast troškova sirovina i ostalih utjecaja iz poslovnog okruženja. Vodeći proizvođači imaju prosječni rast cijena motornih ulja za osobna vozila u manjim pakiranjima od 30 do 64 centa po galonu, tj. od 8 do cca 16 centi po litri (1 američki galon standardni=3,7854 l o.p.). Jedan od vodećih trgovaca je već objavio drugo povećanje cijena tijekom druge polovice ožujka.

Sedam vodećih dobavljača je od 1. ožujka 2006. objavilo povećanje cijena, prema tvrdnjama industrijskih izvora. Tvrtka BP Castrol je imala najveći porast cijena, podižući cijene konvencionalnih motornih ulja za osobna vozila za 64 centa po galonu (oko 17 centa po l). Tvrtka ExxonMobil je povećala sadašnje cijene za 40 centa po galonu (oko 10,5 centi po l) za svoju paletu proizvoda s markom Mobil i Exxon, dok su tvrtke Chevron, Citgo, Shell i Valvoline podigle cijene za 36 centa po

galonu ili oko 9,5 centa po l. Tvrtnka ConocoPhillips je podigla cijene Kendall ulja za 30 centapo galonu ili za oko 8 centa po l.

Iz anonimnog izvora se doznaje kako je tvrtka Valvoline objavila dodatno povećanje cijena od 28 centa po galonu (oko 26,5 centa/l) koje je stupilo na snagu 27. ožujka 2006. Tvrtnka Warren Oil Co., jedan od najvećih državnih nezavisnih proizvođača maziva u SAD-u, također je sredinom ožujka povećala cijene motornih ulja u sitnom pakiranju za 30 centa/galon ili za 8 centa/l.

Povećanja cijena u ožujku bilo je šesto povećanja cijena gotovih ulja u zadnje dvije godine i četvrto povećanje cijena od prošlog proljeća. To je brzi tempo za tržište koje rijetko ima više od dva povišenja cijena godišnje, a u nekim godinama nijedno. Unatoč svemu, namještavači maziva se žale kako povećanja cijena nisu držala korak s rastom troškova.

Tvrtnka ExxonMobil je poslala pismo kupcima s dokumentiranim povećanjima troškova baznih ulja, goriva, industrijskih kemikalija i čelika.

Izvor: *Lube Report*

Ford prekida proizvodnju Mercona

Kroz više od desetljeća tvrtka Ford Motor Co. licencirala je svoju (zaštićenu) trgovačku marku Mercon tekućina za automatske mjenjače za servisnu primjenu. Navedeni proizvođač automobila je objavio sredinom travnja 2006. da će povući s tržišta navedenu specifikaciju s namjerom ohrabrenja industrije maziva na prihvaćanje nove strože Mercon V specifikacije.

Govoreći u Dearbornu, Mich., pred SAE Društvom automobilskih inženjera o ATF tekućinama za automatske mjenjače, zupčaničkim uljima i mazivim mastima, Chintan Ved, vodeći razvojni inženjer na području tekućina za automatske mjenjače tvrtke Ford, objavio je da od početka važenja nove specifikacije, tj. od 1. srpnja 2006. neće biti izdane nove licencije za Mercon. Sve preostale licencije za Mercon isteći će do 30. lipnja 2007. što ostavlja prazan prostor za novu specifikaciju Mercon V. Napomenuo je da iako je tvrtka preporučila primjenu ATF tekućina Mercon V u svim vozilima proizvedenim tijekom zadnjih sedam ili osam godina, većina Fordovih modela koji se nalaze na cesti i dalje se servisira ATF tekućinama razine Mercon. ATF koji odgovara specifikaciji Mercon V, međutim, je mnogo bolji proizvod koji daleko više nalikuje tvorničkom punjenju/factory-fill ulja za automatske mjenjače koje je Ford koristio više od osam godina. Mercon V tekućina za automatske mjenjače zahtijeva uporabu veće količine poboljšivača indeksa viskoznosti s poboljšanom smičnom stabilnošću, te baznih ulja Grupe II i Grupe II-plus kako bi se udovoljilo zahtjevima za viskoznošću i otpornosti na oksidaciju. Svi mjenjači koji preporučuju uporabu Mercon tekućine za automatske mjenjače mogu sada koristiti Mercon V tekućine za automatske mjenjače. Mercon V je stroža specifikacija koja zahtijeva bolja antioksidacijska svojstva, kao i bolja radna svojstva protiv trošenja i protiv trešnje od ATF tekućine koja se koristi u servisnoj primjeni. Tvrtnka je upravo u

procesu slanja službenih pisama svim svojim sudionicima programa licenciranja, savjetujući ih o prilagođavanju ovim promjenama.

Tvrtka Ford također homologira tekućinu za automatske mjenjače Mercon SP, koja se primjenjuje u Fordovim mjenjačima sa šest brzina, i to se neće promijeniti. Sve u svemu, tvrtka Ford trenutno ima oko 450 homologiranih proizvoda prema zahtjevima svoje 3 specifikacije Mercon, Mercon V i Mercon SP. Troškovi homologiranja za dobivanje Fordove licencije prema Mercon specifikaciji su prošle godine iznosili od 2000 do 3000 USD po proizvodu, ovisno o tome da li je vlasnik licencije originalni vlasnik formule, reblender, tj. samo proizvođač prema definiranoj formulaciji ili rebrander, tj. samo prodavač, a ne i proizvođač kao u prethodnim slučajevima.

Od ukupne potrošnje maziva i srodnih proizvoda za vozila (automotive lubricants) na tržištu SAD-a na tekućine za automatske mjenjače otpada oko 13 %; što znači da je ta količina druga po količini prodaje, naravno nakon potrošnje motornih ulja. Prodaja tekućina za automatske mjenjače je ravnomjerno rasla tijekom zadnjih deset godina, zajedno s rastom populacije vozila, te paralelno s trendom kontinuirane zamjene ručnih mjenjača automatskim mjenjačima. Stručnjaci za izradu godišnjeg izvještaja National Petrochemical and Refiners Association od 2004. vezano na prodaju mazivih ulja i parafina u SAD-u odgovorno tvrde kako je prodano 197 milijuna galona ili 745,72 milijuna litara (1 američki galon stan.=3,7854 l o.p.) tekućina za automatske mjenjače nasuprot prodanom 167 milijuna galona u 1998. (oko 632,16 milijuna l).

Proizvodi koji zadovoljavaju zahtjeve specifikacije Mercon V danas zauzimaju 10 % od spomenute prodane količine, nasuprot samo 1 % u 1998. godini. Međutim, daleko se više koristi tekućina za automatske mjenjače koja zadovoljava zahtjeve specifikacija Dexron III tvrtke General Motors i istovremeno specifikacije Mercon. Podaci NPRA (National Petroleum Refiners Association), Američkog udruženja rafinerija nafte, pokazuju da oko 59 % prodanih tekućina za automatske mjenjače u SAD-u zadovoljava zahtjeve specifikacija Dexron III Mercon.

Međutim, General Motors je izjavio još prošle godine da planira ukinuti specifikaciju Dexron III te u budućnosti planira homologirati samo maziva koja zadovoljavaju zahtjeve specifikacije Dexron VI. Sve njihove licencije za proizvode koji odgovaraju zahtjevima specifikacije Dexron III isteći će do 31. prosinca 2006. Poput ATF tekućina koje odgovaraju zahtjevima specifikacije Mercon V, ATF tekućine koje odgovaraju specifikaciji Dexron VI moraju biti više otporna i smično stabilna ulja, što uvjetuje uporabu baznih ulja Grupe II i II-plus. Obje spomenute tekućine su dovoljno različite glede sposobnosti lakoće promjena brzina radne osobine otpornosti na trenje. Valja spomenuti da je GM ovaj smjer razvoja, tj. presjek dviju specifikacija Dexron/Mercon osudio na propast i ne vjeruje baš u njega.

Za one proizvođače maziva koji čekaju na drugu mogućnost, Ford je riješio dilemu jer je odredio krajnji datum za važenja licencije za proizvode koji zadovoljavaju zahtjeve specifikacije Mercon za tekućine za automatske mjenjače. Nakon 30. lipnja.

2007. namješivači će moći i morati tvrditi da njihovi proizvodi odgovaraju zahtjevima specifikacije ili Dexron VI ili Mercon V, dakle moći će izabrati samo jednu opciju.

Potražnja i ponuda parafinskih baznih ulja na tržištu SAD-a još uvijek u problemima

Prema podacima objavljenim krajem prosinca 2005. od U.S. Energy Information Administration, proizvodnja parafinskih baznih ulja pala je gotovo za četvrtinu, zahvaljujući zatvaranju četiri postrojenja u Texasu i Louisiani. To pomanjkanje je donekle ublaženo zahvaljujući povećanoj količini baznih ulja proizvedenih u ostalim dijelovima zemlje. Ipak, industrijski promatrači smatraju da će još proći mjeseci prije nego se industrija potpuno oporavi. Postrojenja koje je uragan Rita stavio izvan pogona obuhvaćaju 42 % SAD-ovog kapaciteta za proizvodnju parafinskih baznih ulja i to je najštetniji i dosad nezabilježeni utjecaj nevremena na tržište baznih ulja. Sva četiri postrojenja su zatvorena prije nego se uragan Rita približio obali 24. rujna 2005. Tri postrojenja su obnovila proizvodnju u drugoj polovici listopada 2005., a četvrto postrojenje je još početkom 2006. bilo zatvoreno.

Prema EIA, količina proizvedenog baznog ulja parafinske osnove je u rujnu prošle godine bila 15 % ispod prosjeka tog mjeseca u proteklih 5 godina. U listopadu je zabilježen još teži udarac s obzirom da su proizvedena 3,3 milijuna barela ili otprilike 527,96 milijuna l (cca 159,987 l) bila 24 % ispod prosjeka u odnosu na prosječnu količinu u zadnjih 5 godina. Naravno, pad se pojavio u Zaljevskoj regiji koja je proizvela oko 1.8 milijuna barela (288 milijuna l) dok se u razdoblju od 2000. do 2004. godine u listopadu proizvodilo u prosjeku 3 milijuna barela (oko 479,96 l). Postrojenja u ostalim regijama su značajno povećala proizvodnju, proizvedeći 183000 barela (29,28 milijuna l) iznad normalne razine proizvodnje za listopad.

Stručnjaci i promatrači su izjavili kako je industrija iznenađujuće dobro podnijela krizu te da je nevjerojatno mali broj proizvođača maziva ostao bez baznog ulja u proizvodnji odnosno nije bio u mogućnosti proizvesti gotove proizvode. Međutim, također postoji i šira suglasnost struke o trenutačnom stanju uske ponude koja će biti takva još nekoliko mjeseci. Dobavljači i kupci još uvijek rade na nadopuni iscrpljenih zaliha. Moguće je da je oporavku pomogla činjenica da je tijekom zime potražnja za baznim uljima smanjena.

Može se očekivati da će proširenje postrojenja tvrtke Motiva smještene u Port Arthuru, Texas, koje će povećati kapacitete za 15000 b/d (cca 2,4 milijuna l/d), donijeti olakšanje krize. Ipak se ne očekuje da će se tržište vratiti u normalu prije druge polovice 2006. godine i bilo koja nova smetnja na tržištu mogla bi izazvati veliki problem.

Izvor: *Lubes and Greases Article*

Priredila Siman Issa